

behandling af forskellig art med det formål at bringe disse mennesker tilbage til et minimum af social tryghed.

Det opsøgende arbejde må fremover prioriteres meget højere. Det er ikke rimeligt, at mennesker i et velfærdssamfund skal sove i parker, på trappeopgange eller i papkasser. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt.

Mange private initiativer er i årenes løb sat i gang for at hjælpe disse mennesker, men den helt store indsats bør foregå i kommunalt eller amtskommunalt regi, og her må der bruges langt flere kræfter.

Der var engang for slet ikke så længe siden, da ville Socialdemokratiet så gerne sætte ind over for de mange udstødte her i samfundet. Hvad er det i grunden blevet til?

Vi må tage flere initiativer, der virker på lang sigt. Boligproblemerne må og skal løses for disse hjemløse, enten på den ene eller anden måde. Vi må sørge for, at disse mennesker som minimum får en seng at sove i. Det må være et signal til kommuner og amter ude i landet her fra Folketinget. Og netop den sociale indsats og den behandlingsmæssige indsats skal iværksættes. Det er ikke rimeligt, at mennesker med psykiske problemer er henvist til gaden.

Kort sagt: Det er ikke rimeligt, at nogen mennesker her i samfundet er henvist til at bo på gaden, uanset hvorfor og hvordan de er havnet der.

Grundene til, at nogle er hjemløse, kan være lige så talrige, som der er hjemløse, og det er samfundets opgave at give disse mennesker den fornødne hjælp. Dansk Folkeparti opfordrer hermed regeringen til hurtigst muligt at tage det at skaffe de hjemløse permanent indkvartering ind sammen med en social indsats, der skal virke på lang sigt.

Jeg vil her udtrykke min store glæde over socialministerens udtalelse til Politiken i dag. Nu ser det netop ud til, at området omkring de hjemløse får tilført penge. Så må vi opfordre kommunerne og amterne til at gøre det samme. Hjemløse her i samfundet er vi alle ansvarlige for.

Så kan statsministeren måske mene, at dette forslag er et af forslagene, der ligner overbudspolitik. En bemærkning jeg hørte her først på eftermiddagen. Hvis det kaldes for overbudspolitik at sætte hjælpeforanstaltninger i gang for landets hjemløse, ja, så har vi forskellig mening om, hvad ordet overbudspolitik betyder.

Ja, det koster penge at hjælpe, men de skal være der. Det er et spørgsmål om prioritering.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 166: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Præcisering af kommunernes pligt til at yde hjemmehjælp m.v.).

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 21/1 99).

Sammen med denne sag foretoges:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 80:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af et retskrav på hjemmehjælp m.v.

Af Yvonne Herløv Andersen (CD) m.fl.
(Fremsat 21/1 99).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne begynde med at sige, at regeringen kan ikke støtte det her forslag. Jeg mener ikke, det overhovedet hjælper på de problemer, det påstås at ville hjælpe på, og jeg mener faktisk, det mere handler om SF's behov for at profilere sig, end det handler om hensyn til ældre og andre, der har brug for hjemmehjælp.

Danmark har faktisk en utrolig god hjemmehjælp. Meget tyder på, at der faktisk ikke er andre steder i verden, man har så god en hjemmehjælp, som man har i Danmark, og det skulle meget gerne vedblive at være sådan.

Men der er nogle problemer med den hjemmehjælp, og hvordan den fungerer. For det første er niveauet ret uensartet også inden for den enkelte kommune, hvad der kan hænge sammen med, at man ikke har nogen ordentlige styringsredskaber. Der er tit aflysninger, der er for højt sygefravær; der er forskellige ting, som vi igennem nogle år har været klar over var et udtryk for, at hjemmehjælpen ikke fungerede så godt, som den kunne.

Der er også det faktum, at der er en del kommuner, hvor det kun er omkring halvdelen af hjemmehjælpstimerne, der faktisk går til hjælp til de ældre, og det har været baggrunden for en række af de initiativer, der er sat i gang. Der er forsøg på at hjælpe kommunerne med at få et mere ensartet niveau og styr på at udnytte de penge, der er på hjemmehjælpsområdet, bedre. Her er der faktisk ret meget at hente, men det er også en utrolig besværlig opgave, som jo også handler om nye holdninger ude blandt dem, der arbejder med hjemmehjælpen; her tænker jeg ikke så meget på hjemmehjælperne selv som dem, der sidder og styrer hele området.

Vi har her i Folketinget vedtaget, at der skal laves kvalitetsstandarder, der skal gøre det gennemsigtigt, hvad det er for en hjemmehjælp, man har i den enkelte kommune, og vi har også vedtaget med virkning fra i sommer, at der skal være en ankeinstans, altså at kommunen kan få omstødt sine beslutninger om hjemmehjælp.

Alt det var egentlig inde i en god gænge, men det, der så er sket, og det, der er baggrunden for forslaget her, er jo, at et mindre antal kommuner har lavet nogle meget dramatiske omlægninger af deres hjemmehjælp; besparelser, hvor de har taget hjemmehjælpen fra et meget stort antal borgere.

Jeg skal ikke stå her og sige, at det ikke er lovligt, hvad de kommuner har gjort – det har vi en ankeinstans til – men jeg vil gerne sige, og det har jeg også sagt offentligt, at for mig at se er det et udtryk for en ualmindelig dårlig styring af hjemmehjælpen i en kommune, når man er nødt til fra den ene dag til den anden eller i hvert fald over et meget kort spænd af tid at fratage flere hundrede borgere deres hjemmehjælp.

Det giver selvfølgelig anledning til reaktioner, og det har det også gjort, men jeg mener, at den måde, man skal reagere på, er at fortsætte det arbejde, vi er i gang med, og så i øvrigt lade ankeinstansen vurdere, om det, der er foretaget, ligger inden for eller uden for lovens rammer,

nøjagtig ligesom ankeinstansen gør det på en række andre områder, f.eks. hjælpemidler, hvor vi lige så lidt kan sidde centralt og fastlægge, om den ene eller den anden borger skal have det ene eller det andet hjælpemiddel.

Det har man en ankeinstans til, og enhver kan jo sige sig selv, at man har behov for den slags domstole eller nævn, ankeinstanser, for man kan jo ikke sidde og afgøre, præcis hvilken hjælp hver eneste borger i det her land skal have. Det ville jo mildt sagt blive noget frygteligt bureaukrati og selvfølgelig fuldstændig umuligt. Det var lige præcis derfor, vi indførte ankeinstansen, og derfor forstår jeg simpelt hen ikke, at de partier, der var med til at vedtage den, ikke har tålmodighed til at vente.

Så kan man indvende, hvad der også er blevet, at det tager for lang tid, men de partier, der brokker sig over, at det tager for lang tid, er jo dem, der selv er ansvarlige for, at det tager så lang tid. Det er partierne selv, som insisterede på, at vi skulle både have klageråd, som klagerne skulle igennem, og derefter frem og tilbage i kommunen, inden de kom til de sociale nævn.

Jeg havde et forslag om, at vi droppede klagerådene. Det var der ikke tilslutning til. Min begrundelse var, at det ville tage alt for lang tid, og det kan vi jo så se nu, hvorefter de, der sagde, at vi skulle have de klageråd, nu siger, at nu har vi ikke tid til at vente, vi skal lave loven om.

Hvorfor siger jeg så, at lovforslaget faktisk ikke hjælper, og det i virkeligheden mere handler om at profilere SF end at hjælpe de ældre? Det er, fordi nissen flytter med. Det her forslag er nøjagtig lige så upræcist som den lov, vi har i dag, og vil stille nøjagtig de samme krav til, at ankeinstansen går ind og afgør, hvad det så er for en hjælp, man skal have i de helt konkrete tilfælde.

Når der står i lovforslagets bemærkninger, at forslaget har til formål at præcisere, hvornår der skal ydes hjælp til praktiske opgaver, så svarer man jo netop ikke på spørgsmålet: Hvem er det helt præcis, der skal have de ydelser, og hvem skal afgøre det? Ja, det skal ankeinstansen. Og hvem skal i givet fald have hvor meget af de her ydelser, og hvem skal afgøre det? Ja, det skal i sidste instans ankeinstansen. Så nissen flytter altså med.

Når det så alligevel må siges at blive et meget dyrt forslag, er det jo, fordi man nu ikke bare her taler om rengøring, men begynder at tale om andre tilbud: madlavning i eget hjem, tøjkask, indkøb, ledsageordning. Og især ledsage-

ordning er jo en overordentlig dyr ordning, og det er klart, at der er mange reaktioner som følger af, at den ledsageordning, vi lige har indført, stopper, når man er fyldt 67 år, og det er bestemt ikke hensigtsmæssigt. Det er for mig en helt anden diskussion, der ikke har noget med den aktuelle diskussion om rengøring at gøre, men når man laver forslaget, tager man så lige den med i købet.

Jeg er meget uenig i, at når man skal have hjælp, skal man også have hjælp til f.eks. indkøb. Jeg synes faktisk, det er vigtigt, at man tilskynder borgerne til selv at finde løsninger dér, hvor det kan lade sig gøre, og jeg synes, det er udmærket, at man som borger kan lave aftaler med de lokale butikker og få varerne bragt ud. Vi har faktisk et kolossalt pres på det offentlige, der jo betyder, at det er nødvendigt, at vi er utrolig opmærksomme på, hvor der er foranstaltninger, som borgeren faktisk godt selv kan tage vare på. Og jeg mener, det her det er en af dem.

Jeg mener også, at det er fuldstændig umuligt at forestille sig, at man skulle indføre eller vende tilbage til, eller hvad man forestiller sig, f.eks. at hjemmehjælperne skal købe ind og lave mad til hver enkelt ældre. Der mener jeg også, man er nødt til at gå nye veje med valgfrihed og også bruge de ældrecentre og spisemuligheder, der er der.

Så når forslaget bliver dyrt, er det ikke, fordi rengøringen bliver bedre, men sådan set, fordi man indfører en række nye ting, mens når vi snakker rengøring, er retstilstanden sådan set lige så upræcis, som den er i dag og lige så afhængig af ankeinstansen. Og anderledes kan det heller ikke være.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Ja, den korte bemærkning er sådan set et håb om at højne den politiske debat en smule.

Jeg troede faktisk ikke, vi skulle debattere på det niveau, hvorvidt det her forslag var et resultat af, at et parti havde behov for at profilere sig. Jeg synes, det er lidt bekymrende, hvis det er kronargumentet omkring den her diskussion.

Så kan jeg i øvrigt notere mig, at ministeren har skiftet argumentation. Indtil nu har det i den offentlige debat været karakteriseret som det mest centralistiske forslag, der er set siden Stalin. Nu hører jeg så i dag, at det er et forslag, der slet ikke betyder noget, der ikke hjælper

noget. Det er da det, man kalder et herresving i argumentationen.

Jeg skal i øvrigt sige, at det er ikke KL's opfattelse. KL siger, at på de ting, der er hjemmehjælpsrelaterede i det her forslag, vil det betyde en ekstraudgift på 200-300 mio. kr. Det er altså KL's opfattelse, at det har en direkte virkning.

Jeg skal så under ordføretalen vende tilbage til ankesystemet som værn.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg er sådan set enig med ministeren i, at nissen flytter med. Men så vil jeg spørge ministeren meget præcist:

Er det muligt overhovedet at formulere nogle regler, der dækker det niveau af service, vi ønsker for de ældre ude i kommunerne på en måde, så kommunerne ikke kan lave nedskæringer, der bryder med den formulering? Er det muligt at lave den formulering?

Socialministeren (Karen Jespersen):

Så vidt jeg kan se, er noget af det, man så skulle gå ind i, at begynde at opdele hjemmehjælpsmodtagerne i kategorier afhængig af, hvad funktionsevne de har, og så tildele bestemte antal timers hjemmehjælp til de kategorier af funktionsevnenedsathed. Det vil være en måde at målrette hjælpen mere på.

Men for mig at se vil det blive meget stift, fordi man jo så vil placere alle i én ud af fire eller seks kategorier, og de skulle så defineres, og det skulle så hænge sammen med dem ude i marken, der skulle vurdere, om man kunne komme ind i kategorier. Men vi vil også forskertse muligheden for en mere individuel hjælp, fordi man blev puttet ind i en af de dér mere stive kasser, hvor der var knyttet bestemte antal timer til.

Det kan godt være, at man på den måde kunne have en form for retssikkerhed, men sådan som jeg ser det i dag, vil det være dårligere for borgerne, et mere stift system.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nu talte jeg i og for sig ikke om en kategorisering, jeg talte faktisk mere om en funktionsbeskrivelse. Og grunden til at jeg gør det netop på den måde, er jo, fordi alt, hvad vi har været igennem i det her efterår og begyndende forår af hyrdebrev, svar på forskellige rådsspørgsmål osv. osv., taler jo faktisk for, at det er mu-

ligt at lave nogle formuleringer, som kan præcisere over for kommunerne, hvad det er for et serviceniveau, der ønskes. Og hvis det er muligt, så kunne vi undgå alle de andre diskussioner.

Det er derfor, jeg spørger, om ministeren har nogle forslag til, hvordan man ved hjælp af formuleringer kan undgå de forskellige meget dramatiske nedskæringer, vi har set, og som der ikke er flertal for i Folketinget.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jamen det er dér, jeg i første omgang har sagt, at vi skal afvente afgørelserne på de klager, der ligger ude omkring i de sociale nævn. Jeg vil ikke stå her og foregøgle, at jeg tror, vi f. eks. vil se et ganske andet billede, fordi så har jeg allerede bevæget mig ud i på forhånd at komme med en slags afgørelse på nævnets vegne.

Men jeg mener, at vi skal tage en drøftelse, når vi ser, både hvad Indenrigsministeriet og jeg tror det er Ringkøbing Amt, svarer tilsynsrådet. Altså, der ligger nogle afgørelser og venter på at blive truffet, og jeg regner med, at de bliver truffet meget hurtigt, og så vil vi have muligheden for at svare mere præcist på det, fru Jette Gottlieb spørger om.

Formanden:

Hr. Jørn Pedersen som ordfører.

Jørn Pedersen (S):

Nu har vi to forslag, der vedrører hjemmehjælp, der så bliver behandlet sammen. Det er sådan set også meget fornuftigt, og med formandens tilladelse vil jeg starte med beslutningsforslaget.

Jeg vil godt sige, at beslutningsforslaget er for mig at se det mest vidtgående, og det er det, samtidig med at det er utrolig uklart i de økonomiske konsekvenser.

Den cocktail, der består af kommunen, hjemmehjælpsmodtageren og den praktiserende læge, der sætter sig sammen, kan, selv om det er sent på dagen, hos mig godt udvikle en fantasi, der siger, at det i hvert tilfælde ikke giver en ensartet behandling. Tværtimod er det ret usædvanligt, at vi står med en situation, hvor en, der ikke har et økonomisk ansvar, har en så kraftig medindflydelse på en afgørelse. Det er ret usædvanligt.

Og det undrer mig, at det er stillet af et parti, der har været med i et finanslovforlig, og jeg kan se, at Finansudvalgets formand oven i købet er en af forslagsstillerne her. Fordi det her

åbner for mig at se, og der tænker jeg på ledsagerordningen, der her bliver skitseret som et nyt element, en økonomisk ladeport, som jeg synes er mere end almindelig svær at gennemskue: Hvad kommer det her til at koste?

Men det er klart, at forslagsstillerne har gjort sig nogle tanker om det, og det hører vi så nok om senere.

Jeg mener faktisk ikke som pkt. 1, at det er så økonomisk gennemskueligt, at det kan accepteres. Jeg mener som pkt. 2, at en praktiserende læge jo faktisk i den situation vil blive betragtet som vedkommendes advokat, og det er jo fair nok, men i den her sammenhæng, hvor vi siger, at vi skal sikre rettigheder – det er et retskrav vi taler om – synes jeg, det er fuldstændig ude af proportioner at bringe det ind i billedet, for jeg tror ikke, nogen kan overbevise mig om, at det vil være en saglig argumentation i alle tilfælde, og at det vil give ensrettethed, tværtimod tror jeg.

Så med disse meget få bemærkninger vil jeg sige, at det forslag vil vi afvise blankt og klart.

Det vil vi også med det næste, men dér vil jeg dog sige, at det er lidt mere gennemtænkt eller noget mere gennemtænkt, for det, det drejer sig om i det forslag, er, om vi skal ind og stramme den lovgivning, som vi jo også med SF's støtte efter lang tid gennemførte for ikke så længe siden. Dér vil jeg nok sige, at det kan være lidt tvivlsomt, også med økonomien. Nu lovede hr. Villy Søvnald jo, at det ville han gennemgå for os, så det bliver vi jo klogere på om lidt.

Men jeg synes, at man, når man går ind på ledsageområdet, bevæger sig ind i et område, der, uagtet hvad KL har sagt, er fuldstændig uigennemsigtigt, for det må jo blive det bedste skøn, vi her kan stå med, og i hvert fald ikke nogen beregninger, der er noget som helst belæg for. Det må vi jo sige, for det er et spørgsmål om at tro, og det er måske nemmere at tro om aftenen end om morgenen. Det ved jeg ikke. Men jeg kan have svært ved at se, at de kan gennemskue det ret tydeligt i hvert tilfælde.

Og dér vil jeg godt sige for begge forslags vedkommende, at de har ét spørgsmål, der står tilbage. Nu var hr. Søvnald jo ked af, at socialministeren ikke nævnede det, så for ikke at skuffe ham for meget, skal jeg bringe det ind i debatten: Ønsker man her i Danmark en mere centralistisk holdning til, hvordan vi skal løse det problem?

Jeg har lagt mærke til i CD's beslutningsforslag, at man flere gange – i hvert fald mindst to,

og to gange må man godt kalde flere gange – henviser til, at de nuværende regler er gode nok. Det er jeg fuldstændig enig i, og så spørger jeg mig selv: Hvorfor i alverden skal vi så behandle det her nu?

SF's forslag henviser også til de eksisterende regler, og noget positivt er, at det er meget lidt, man vil ændre, til gengæld er det væsentligt, det man ændrer, men det er meget lidt. Altså, man signalerer, at der trods alt er noget positivt i de regler, vi har i dag.

Jeg forstår godt – det er så den politiske del af det – hvis nogle partier synes, det er frustrerende at høre om og læse om, at nogle kommuner efter min bedste overbevisning tolker reglerne lidt frit, lad os så sige det på den måde, og næppe, hvis de går i dybden og får prøvet klagesystemet, lever op til det, der står i loven. Det tror jeg godt vi kan risikere at se nogle eksempler på. Og dér synes jeg, det er vores opgave, især det brede flertal, der var, bag ændringer i de sidste sociallove, at følge med i det. Var det system, vi lavede, så godt nok? Det synes jeg altid vi skal være åbne over for.

Men jeg synes, det er for tidligt, når man nu kan sætte tal på og sige: Hvor mange klager ligger der, der er ubehandlede?

Vi har haft et enkelt amt, der har bedt om at få hjælp til at klargøre, hvad der står i teksten. Det er jo altid godt, når folk, der ikke kan finde ud af det, beder om hjælp; det skal vi ikke klandre nogen for.

Der står i SF's forslag, at socialministeren ikke har gjort noget. Det synes jeg ikke helt er i overensstemmelse med sandheden. Jeg kan måske endda gå et skridt videre og sige, at det er et stykke væk fra sandheden. Man kan diskutere, om det brev, der blev sendt ud i november, var tydeligt og klart nok, men man kan vel næppe diskutere, at amtmanden i Ringkøbing jo sagde, at da han fik en forklaring på de stillede spørgsmål, så han lyset. Så kunne han i hvert tilfælde nu gå i gang med at træffe nogle af de afgørelser, han ikke følte sig i stand til at træffe tidligere.

Så jeg vil nok sige, at rent politisk forstår jeg godt, at nogle partier vil markere en holdning, også inden vi nu her på foranledning af Dansk Folkeparti den 25. februar, tror jeg det er, skal have en forespørgsel om området. Det er jo fair nok og rimeligt nok, men jeg vil godt sige, at hvis man ønsker en mere centralistisk holdning, så kan der være fornuft i at gennemføre det her, for det strammer grebet om kommunerne. Hvis

man har tiltro til det kommunale selvstyre, så skal man måske nok lade være med at støtte de her forslag. Og hvis man oven i købet har tiltro til et system, man selv har været med til at bære igennem Folketinget, så var der alle mulige saglige grunde til at sige: Skal vi nu ikke lige lade systemet virke, inden vi går så drastisk til værks?

Jeg synes, det er herligt, at så mange mennesker interesserer sig for ældres vilkår i Danmark. Det gør vi også, meget. Men jeg vil alligevel sige, at de her to forslag er ikke nogen, vi kan støtte. Og det selv om vi tror, der er gode intentioner bag. Det er vi helt overbevist om der er. Men vi synes altså ikke, det er tiden. Og jeg vil sige, at økonomien ikke er så gennemskuelig, som man kunne ønske sig.

Så med disse bemærkninger vil jeg gerne sige, at vi afviser forslagene og takker for den store interesse, der har vist sig ved, at man har fremsat dem.

Else Winther Andersen (V):

Venstre lægger vægt på, at ældre, der ikke kan klare sig selv, får tilbud om hjælp. Det kan være fra det offentlige eller fra et privat firma, der udfører den visiterede opgave.

Men derfor skal kommunerne jo overholde loven om hjemmehjælpen til punkt og prikke. Hvis de ældre fratages den midlertidige hjemmehjælp, de har, eller den forringes, må det ske med en klar begrundelse inden for lovens rammer og ikke som en form for skjult kasse-tænkning.

Men når det er sagt, vil jeg også godt sige, at den debat, der er foregået de sidste 14 dage – 3 uger i pressen, kan jeg faktisk ikke rigtig kende fra hverdagen. At der skulle være skåret så meget ned på hjemmehjælpen generelt, er jo ikke rigtigt. Det er ikke en saglig debat, og den gør de ældre utrygge, specielt de svage ældre.

Jeg har lige i de nye tal fra Kommunernes Landsforening set, at der er 105 kommuner, der reelt har et fald i antal af ældre over 85 år, og så er det da logisk, at så vil deres udgifter også være faldende, og at der er 168 kommuner, der har en stigende udgift.

Men overordnet er det altså godt nok også regeringen, der sammen med KL har lagt rammerne for kommunens økonomi, herunder en prioritering i ældreplejen med kommuneaftalen sidste sommer. Og med den økonomiske stramning, der skete, kan det jo altså så heller ikke hjælpe, at regeringen samtidig giver udseende

af, at de ældre har krav på mere hjælp, end de får. Her forstår jeg altså godt KL's kritik af regeringen.

Men jeg vil godt gentage, at kommunerne skal tage tingene alvorligt, de skal vurdere i hvert enkelt tilfælde. For de kommuner, der ikke overholder det, gør det dårligt for alle de kommuner, der gør deres arbejde godt. Og det er jo langt de fleste. Det gør, at deres ældre føler sig usikre på, om de nu kan regne med, at de kan få den hjælp, de har brug for, når de bliver ældre. Så kommunerne må her vedkende sig deres ansvar, og det ligger jo også i hele det kommunale selvstyre.

Lovforslaget fra SF og beslutningsforslaget fra CD kan Venstre ikke gå ind for. Vi finder, at det er alt for unuanceret at se på hjemme-hjælpsplejen på den måde, at bare man ligesom får nogle flere penge, så mener man, at alle er glade. Derved får vi jo ikke taget fat på, hvorfor der opleves problemer med hjemmehjælpen generelt, for det er jo ikke bare enkeltsager.

Jeg vil gerne pege på nogle områder, som allerede, føler jeg, har været sat i gang, og som vi andre også har været med til. Det er hele kvalitetsvurderingen, der er sat i gang. Men den er ikke slået igennem i alle kommuner. Hvordan er det med udnyttelsen af hjemmehjælpernes arbejdstid? Vi har alle set Esbjergundersøgelsen, lavet af et konsulentfirma, hvor det kun er 49 pct. af tiden, som hjemmehjælperen arbejder, der bruges hos de ældre. 51 pct. er fravær og ferie og andre ikkebrugerrettede ting. Her er i hvert fald noget med en anderledes tilrettelæggelse af arbejdet, der i den grad vil kunne forbedre hjemmehjælpen.

Rapporten konkluderer også, at der i den grad er brug for den ældrestyring. Bare i Esbjerg Kommune mener de, at det kan give en forbedring på 35 mio. kr.; det svarer til 9 pct. af budgettet for ældre. Og den samme rapport siger, at hvis det er nogenlunde ligesådan i resten af landet, skulle der være 2 mia. kr. at hente på effektivisering, sådan at det blev målrettet med flere hjemmehjælpstimer til de ældre.

Venstre vil også gerne se på, at vi får mere udlicitering af opgaverne. Lad os få sat pris på: Hvad er det, opgaven koster? Hvad er det for et indhold, den skal have? Og hvordan er det, den skal udføres? Og derigennem vil vi også få en kvalitetsbedømmelse af det.

For der sker jo også det, at i det øjeblik, der er et privat firma, der kommer til at udføre opgaven for kommunen, bliver kommunen ander-

ledes bevidst om at kontrollere det firma, om det leverer den vare, det får penge for. Når det er det offentlige, der udfører opgaven alene, er det også det offentlige, der kontrollerer sig selv. Det er ikke sundt; det er bedre med konkurrence.

Venstre ønsker også større valgfrihed for de ældre; valgfrihed med hensyn til, om det skal være det offentlige eller et privat firma, der skal udføre opgaven. De ældre har, indtil de er blevet 67 år, kunnet tage ansvaret for deres eget liv, det kan de da også fortsat gøre, og de ældre vil få en meget større tilfredshed ved det. Det vil da også være rimeligt, at man, når man bliver ældre, selv kan bestemme, hvem der kommer ind ad ens dør.

Så har vi fået loven om klageadgang, og det, vi oplever rundt om i kommunerne, er, at der sker et stigende antal klager. Jamen det er da logisk, når der er kommet en lov på dette område. Og lad os nu se at få den til at fungere og se, hvad der kommer ud af det. Det synes jeg kan være fint nok, så kan vi jo så se, om det giver det samme mønster.

Så hvis kommunerne vil bruge alle de ressourcer, de har mulighed for inden for ældreområdet, så mener vi faktisk, at den lov, vi har, er god nok; den kan bare bruges meget bedre. Men det skal være sådan, at vores ældre medborgere ikke skal være bange for, om de nu også kan få den hjælp, når de bliver svagelige, som de føler, de har behov for. Men den angst opstår jo, når de raske og stærke ældre, herunder vil jeg godt sige ældreorganisationerne, fører den noget usaglige debat om nedskæring og kun taler om flere penge og ikke om en anden prioritering af arbejdet.

Debatten om den retsbestemte ydelse bliver nemlig også ført på de stærke ældres præmisser, og det gør, at de svage får for lidt, for de kan jo ikke gøre sig gældende på den samme måde som de stærke ældre. Og alene deri kan vi heller ikke være med til at gå ind for CD's og SF's ønsker.

Jeg vil gerne gentage, at vi ønsker, at de ældre skal have det bedst muligt med den bedst mulige hjemmehjælp, og vi mener, ressourcerne ligger inden for de rammer, der er, hvis kommunerne vil forstå at bruge dem.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Else Winther Andersen, hvad det så er for nogle konkrete tiltag her og

nu, som Venstre gerne vil iværksætte for at sikre en bedre hjemmehjælp og en bedre anden omsorg for de ældre, sådan som man foreslog og stemte for her for 2 timer siden.

Grunden til, at jeg spørger, er selvfølgelig, at nu har vi her en lejlighed til at komme med nogle præciseringer. Det kan godt være, at de forslag, der foreligger, ikke sådan lige ord til andet er det, som Venstre kunne ønske sig, men så kan man jo stille ændringsforslag til det, hvis det var sådan.

Men hvad er det for nogle konkrete forslag, konkrete tiltag, som Venstre vil sætte i værk her og nu for at følge op på den vedtagelse, som de foreslog og stemte for her for et par timer siden?

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Man skulle ikke tro, fru Jette Gottlieb havde hørt min ordførertale. Jeg trak jo nemlig op, at hvis kommunerne udnyttede hjemmehjælpens arbejdstid noget mere effektivt, end de gør – Esbjerg Kommune siger f.eks., at det kun er 49 pct. af tiden, der bliver brugt effektivt i hjemmehjælpen – hvis man bare kunne hæve effektiviteten med 20 pct., ville der jo være en væsentlig tids- og beløbsgevinst, og der behøves ingen nye lovtiltag for at ændre de ting.

Derudover taler vi meget om udlicitering: sæt pris på opgaven, få mere valgfrihed. Det var ret interessant at opleve formanden for Kommunernes Landsforening sige, at man efter nogle forsøg i to områder i Odense Kommune, hvor der havde været frit valg for de ældre, om de ville have private eller offentlige firmaer, nu var gået over til det generelt over hele kommunen, og at tilfredshedsgraden var stigende.

John Vinther (KF):

Det Konservative Folkeparti har med bekymring fulgt udviklingen gennem den senere tid, hvor en række – heldigvis få – kommuner tilsyneladende har gennemført generelle nedskæringer i hjemmehjælpen til de ældre og dermed efter vores opfattelse har tilsidesat lovens krav, hvorefter visitation af hjemmehjælpen skal tage sit udgangspunkt i en konkret og individuel vurdering af det enkelte menneskes behov.

Det Konservative Folkeparti er stærkt optaget af at sikre, at vore ældre medborgere får en anstændig alderdom, og derfor kan og vil vi naturligvis ikke acceptere, at en række kommuner

ikke lever op til de forpligtelser, der følger af loven.

De to forslag fra henholdsvis CD og SF, som vi nu behandler, har den samme positive målsætning; men jeg er også nødt til at sige, at vi i Det Konservative Folkeparti ikke har den helt store tro på, at de tiltag, som CD og SF foreslår, nødvendigvis er de rigtige.

Hvis man følger SF's forslag, er der jo ingen sikkerhed for, at hjemmehjælpen kvalitativt bliver bedre på nogen måde. Der er ingen sikkerhed for, at den enkelte får lige præcis den ydelse og det niveau, som den pågældende har behov for. Hvis man ikke i videre udstrækning, end det i hvert fald sker i SF's forslag, definerer, hvem det er, der har krav på hvilke ydelser, kunne jeg godt frygte, at SF's forslag i virkeligheden blot fører til, at man får tilbudt en mængde opgaver, som der i mange tilfælde ikke vil være behov for hos den enkelte, og det vel at mærke uden at den enkelte ældre af den grund vil opleve et løft i kvaliteten.

CD foreslår, at omfanget af hjemmehjælpen skal fastsættes i et samråd mellem den ældre, kommunen og den ældres egen læge, og det er jo umiddelbart en besnærende idé, må jeg sige. Men den er ikke ganske uden problemer. Helt overordnet er der i hvert fald det problem i det, at man med en sådan ordning jo ikke får overensstemmelse mellem den myndighed, der træffer en beslutning, og den myndighed, der skal afholde udgiften i forbindelse med beslutningen; men det er nu en mere overordnet og principiel betragtning.

Det problem, jeg synes først og fremmest er til at få øje på, er lægens rolle. Hvis lægen forfalder til altid at kæmpe for mest mulig hjemmehjælp til den ældre, kan jeg ikke se, at et sådant samråd er fornuftigt, og hvis lægen gør det modsatte, nemlig indgår – om jeg så må sige – i en saglig drøftelse, kan lægen med en vis ret klandres for ikke at varetage den ældres interesser. Det forekommer altså, at der er en indbygget konflikt i en sådan samrådsmodel, og jeg forventer ikke, at CD i dag kan redegøre nærmere for, hvordan man kan undgå den interessekonflikt; men det kan vi jo bruge udvalgsarbejdet til at se nærmere på.

SF's forslag og i en vis udstrækning også CD's forslag tager udgangspunkt i, at det skulle være nødvendigt at omformulere den nuværende lovbestemmelse, således at det præciseres, at de ældre har et retskrav. Jeg forstår godt meningen, og jeg forstår også godt hensigten, men

det er næppe her, hunden ligger begravet. Som både SF og CD jo i virkeligheden også indrømmer i bemærkningerne til forslagene, består der allerede efter den nuværende lovtekst en pligt for kommunerne til at yde hjemmehjælp, og i virkelighedens verden tror jeg ikke, det ændrer noget, at man udskifter et enkelt ord i lovteksten. Det handler vel snarere om, at kommunerne skal følge den lov, vi allerede har i dag, og det handler vel også om, at kommunerne skal være bedre til med smidighed og nytænkning at få mest muligt ud af ressourcerne.

Grundlæggende handler det om, hvordan vi indretter dette samfund på en sådan måde, at ressourcerne prioriteres bedst muligt, og at de også anvendes på en sådan måde, at vi får mest muligt ud af de midler, der er til rådighed. Det har vi en forespørgselsdebat om om 14 dage, hvor vi nok får lejlighed til at gå nærmere i detaljer med det.

Som sagt er Det Konservative Folkeparti stærkt optaget af at sikre de ældre anstændige vilkår. Først og fremmest vil vi naturligvis kræve, at kommunerne lever op til deres forpligtelser, og vi vil til stadighed arbejde for at forbedre de ældre vilkår, herunder selvfølgelig også arbejde for at forbedre hjemmehjælpen.

Tidligere i dag – faktisk meget tidligere i dag – forkastede et meget snævert flertal her i Folketingssalen det forslag, som Det Konservative Folkeparti sammen med Venstre havde fremsat om at gøre de ældre frie valg reelt. Det er fremdeles vores opfattelse, at det enkelte menneske skal have adgang til selv at udpege den, der skal udføre hjemmehjælpen, og det skal ikke være sådan, at kommunerne skal have mulighed for at administrere en sådan ordning så restriktivt, at det frie valg reelt er illusorisk.

Lad mig slå fast, at for Det Konservative Folkeparti er det ikke afgørende, om en opgave udføres af det offentlige, eller om den udføres i privat regi. Det afgørende for os er, at opgaven bliver løst, og at den bliver løst på en måde, der er tilfredsstillende for den ældre. Men vi har en tro på, at det allerede inden for de eksisterende økonomiske rammer vil skabe større kvalitet i hjemmehjælpen, hvis vi i stigende grad giver private adgang til også at løse opgaven. Vi tror på, at konkurrence mellem den private og den offentlige sektor kan skabe dynamik, og at denne dynamik også kan styrke kvaliteten.

Der findes faktisk eksempler fra den virkelige verden på, at det at give private adgang til at udføre opgaven kan føre til bedre kvalitet og

større tilfredshed, også med den offentlige hjemmehjælp. Lad mig pege på et eksempel fra Odense Kommune, hvor man lavede et forsøg i et enkelt distrikt. Her gav man de ældre mulighed for at vælge privat hjemmehjælp. Det var der kun ca. 10 pct. af de ældre, der gjorde, og det var ikke så overraskende; men der var meget stor tilfredshed – nærmest 100 pct. – blandt de 10 pct., der valgte privat hjemmehjælp.

Men det er nu ikke pointen i denne sammenhæng; pointen er, at af de, der forblev på den offentlige hjemmehjælp, var kun de 30 pct. tilfredse, før man gennemførte projektet, men efter projektets gennemførelse var der lige pludselig 60 pct., der var tilfredse. Jeg skylder at sige, at tilfredsheden ikke var steget helt så meget i de dele af Odense Kommune, hvor man ikke havde tilsvarende forsøg.

Pointen er, at jeg tror på, at man ved at få den dynamik og konkurrence mellem det offentlige og de private, rent faktisk også kan få gjort den offentlige hjemmehjælp bedre. Man kan opnå en bedre kvalitet og en større tilfredshed hos den ældre.

Må jeg afslutningsvis bemærke, at de to forslag har et positivt sigte og også indeholder positive elementer, men altså ikke er helt uproblematisk. Men jeg vil i hvert fald tilsikre, at Det Konservative Folkeparti vil gå aktivt og konstruktivt ind i udvalgsbehandlingen. Der er et problem, og det vil vi naturligvis gerne være med til at løse.

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, det grundlæggende spørgsmål, ordførerne og partierne må stille sig i denne debat, er: Synes vi, vi som samfund kan være det bekendt, der sker rundt omkring i øjeblikket? Jeg tænker på Viborg, Skive, Hjørring, Indre Østerbro osv. Er vi tilfredse med det? Synes vi, det efterlader et moralsk problem, eller synes vi, det er i orden?

Efter at jeg har hørt stort set alle ordførere indtil nu, er konklusionen, at man ikke synes, det er i orden. Men derefter bevæger ordførerne sig så ind i det, man kunne betegne som dansen om den varme grød, for hvis man ikke synes, det er i orden, hvad har man så af teoretiske muligheder? Man har tre.

Den ene er at sige, at det klarer ankesystemet – vel vidende at kun et ganske lille antal af sagerne ankes, og at det formentlig vil være de forholdsvis stærke ældre med relativt stærke pårørende, der anker. Vi har selv været med til,

som ministeren også gjorde opmærksom på, at vedtage ankesystemet; det står vi gerne ved. Men vi har aldrig ment, at det var tilstrækkeligt, og vi har i øvrigt aldrig forestillet os, at vi skulle komme i den situation, vi står i nu. Det er jo ikke sådan, at lovgivningen er ændret fra den gamle bistandslov til serviceloven. Det er præcis de samme lovbestemmelser, der er blevet overført.

Det andet virkemiddel kunne være, at man sagde: Det her er ministerens ansvar, det er et ministeransvar at sørge for, at den lovgivning, vi har, og som efter nogles opfattelse er tydelig nok, kommer til at virke. Jeg har ikke talt de samråd, vi har haft, siden denne folketingssamling startede, men det er ganske mange. Jeg vil tro, vi har haft 10-15 stykker, og hver gang har ministeren sagt: Det er ikke mit ansvar, det er ankesystemets ansvar. Det betyder, at vi ikke kan fortsætte ad den vej længere.

Men så er der kun ét valg, hvis man ikke vil fortsætte dansen om den varme grød. Det hedder at lovgive, og det hedder at lovgive så præcis, at selv den mest langsomt forstående i X-købing er i stand til at forstå, hvad hensigten er med den lov, vi har.

Hensigten er, at der skal være hjemmehjælp, også til praktiske ting. Det står i loven, og det betyder, at i f.eks. den ankesag, som Ældre Sagen kører i øjeblikket – den drejer sig om en person, der ikke selv kan gøre rent, men kan tage en telefon, og som har fået den besked fra Skive Kommune, at så må den pågældende tage telefonen og ringe efter et hjemmeservicefirma – behøver man ikke være finere jurist for at konstatere, at Skive Kommune bevæger sig langt, langt, langt, langt, langt ud over lovens krav. Skive Kommune foretager sig i denne sag noget ulovligt. Det er ét hundrede procent sikkert, og her kunne ministeren have valgt at gribe ind over for en klar ulovlighed. Men det ville ministeren ikke, og derfor er vi nødt til at lovgive.

Så kunne man spørge: Er forslaget udtryk for centralisme? Det har været antydnet i debatten i dag, men det er ikke udtryk for centralisme. Det er udtryk for præcis lovgivning.

Jeg kan selv se to typer af centralistiske tiltag, og jeg vil advare imod dem begge to. Den ene type centralistiske model er, at socialministeren skal bestemme i alle tilfælde, hvad folk skal have af hjemmehjælp, og det vil jeg ikke anbefale. Den anden model kunne være, at man sagde, at hvis et menneske er 90 år og lidt halt på

det ene ben, bor på 2. sal, har 300 m til købmanden og 400 m til bussen, udløser det xx antal hjemmehjælpstimer. Det vil jeg også advare meget imod, for det er virkeligheden alt alt for forskellig til. Det er i virkeligheden de eneste centralistiske forslag, jeg kan se, og forslaget her er jo netop udtryk for et decentralt tiltag. Det lægger et underste niveau, som vi ikke har i dag, og den mangel er jo netop grunden til, at vi har problemer i de kommuner, jeg nævnte indledningsvis.

Jeg vil runde mit indlæg af med at spørge: Hvor stor er tålmodigheden? Hvis Anker Boye får ret, bliver år 2000 værre end 1999. Det vil stramme endnu mere til, og hvad betyder det? Det betyder, at vi får endnu flere kommuner, der vil stå i den situation, som de nævnte kommuner stod i.

Så har jeg bare et afsluttende spørgsmål til de partier, der kun vil bevæge sig rundt om den varme grød, men ikke gøre noget: Hvor lang tid skal vi fortsætte det her? Hvor mange samråd skal vi have? Hvor mange eksempler skal vi have, inden Folketinget siger, at nu er det nok?

Jeg vil godt understrege, at forslaget jo ikke rammer de kommuner, der opfører sig pænt. De kommuner, der ikke skærer på deres hjemmehjælp, berøres ikke af et lovforslag, der lægger et underste niveau. Det gør de kommuner, der opfører sig på den måde, alle ordførere beklager, og det er jo lige præcis hensigten med al lovgivning. Vi laver miljølovgivning, vi laver straffelovgivning for at sætte en ramme op for dem, der ikke umiddelbart kan forstå, hvordan man skal gå bærde sig i samfundet.

Derfor skal min melding være: Regeringen har et ansvar, ja! Folketinget har et ansvar, ja! Vi skal skaffe rammer for økonomien, men det, jeg har hørt indtil nu, synes jeg kan sammenfattes under betegnelsen »fralægge sig et ansvar«.

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti kan udmærket støtte SF's forslag om at præcisere over for kommunerne, hvordan de skal forvalte loven om hjemmehjælp til de ældre, syge og handicappede medborgere, for Dansk Folkeparti er altid klar til at støtte, når det gælder forbedringer for de ældre.

I den senere tid er vi gennem medierne blevet præsenteret for mange tilfælde, hvor kommunerne har forsømt deres pligt til at sørge for, at hjemmehjælpen fungerer optimalt. Det ene eksempel efter det andet om ældre mennesker, der er ladt i stikken, har været udbredt i aviser

og tv. Jeg kan ikke lade være med at tænke på en ældre dame – 85 år var hun – der i en radiodebat sagde: Jeg er så træt af evig og altid at høre, at vi er til besvær, vi gamle. Det eneste forkerte, vi måske har gjort, er at blive ældre.

Socialministeren må gøre kommunerne klart, at loven skal overholdes – intet mindre end det. Det er ikke rimeligt, at ældre borgere gang på gang skal være målet for kommunernes sparekniv.

Situationen er også uholdbar for de kommuner, der virkelig gør en stor indsats for at få hjælpen til de ældre borgere til at fungere, og de kommuner er der da heldigvis en del af. Men tilbage står så de enkelte kommuner, der mener, at hvis de ældre er så rørige og raske, at de kan dreje på en telefon, ja, så kan de jo bare ringe efter et rengøringsfirma. Den går altså ikke.

I de senere år har vi da også hver eneste sommer oplevet, at ældre bliver frataget hjemmehjælpen i sommermånederne grundet ferie for kommunens personale. Det er heller ikke rimeligt. Sommerferie er jo ikke noget, der kommer bag på kommunerne; så må man prioritere, så der er råd til afløsere for dem, der går på ferie.

Men i Dansk Folkeparti vil vi faktisk gerne gå så vidt som CD i beslutningsforslaget. Vi vil meget gerne have, at brugere af hjemmehjælpen skal have et retskrav på hjemmehjælp, en omsorgsgaranti. Det har vi faktisk også meldt ud for nogen tid siden, så vi vil godt gå lidt længere end SF.

I Dansk Folkeparti har vi da stor respekt for det kommunale selvstyre, men når nu noget så basalt som hjemmehjælp ikke fungerer, ja, så mener vi, at socialministeren skal gribe ind. Hyrdebrevet hjælper tilsyneladende ikke.

Vi kan følge CD i, at der ude i kommunerne skal udarbejdes en handlingsplan for den enkelte bruger. Denne plan skal selvfølgelig evalueres indimellem. Handlingsplanen skal laves i samarbejde med ansøgeren, kommunen og måske også ansøgerens egen læge, som det står i forslaget. Her skal der fastsættes den hjælp, der er behov for, ligesom der skal ses på, hvilke hjælpemidler ansøgeren har brug for og eventuelt genoptræning, hvis det er nødvendigt, og så skal ledsagerordningen tages med.

KL's formand har jo ikke ligefrem tegnet et rosenrødt billede for årene fremover på dette her område. Vi skal have grebet ind nu; det er ikke rimeligt, at ældre, syge og handicappede

skal ligge på knæ for at få den hjælp, de har krav på.

Samtidig kan vi da også godt se, at ressourcerne ude i kommunerne kan og skal udnyttes bedre. Så er vi jo godt nok lidt kedede af, at forslaget om frit valg til hjemmehjælp blev stemt ned i formiddags, men det er jo så præmisserne. Vi mener, at et retskrav vil sætte en stopper for, at ældre og svage mennesker bliver ladet i stikken ude i kommunerne, der har ondt i økonomien.

Og så vil jeg forresten godt spørge ministeren, hvorfor sagsbehandlingen over for de kommuner, der har søgt den dér 225 mio. kr.'s pulje, skal tage så lang tid. Efter hvad jeg har fået oplyst, er det 100 kommuner, der har søgt, men kun 15 ansøgninger er færdigbehandlet.

Men vi støtter CD's krav og også SF's krav i de her forslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Socialistisk Folkeparti ønsker jo så med sit forslag at få præciseret kommunernes forpligtelse til at yde de ældre den nødvendige bistand efter serviceloven. Og det er så også derfor, at forslaget indeholder en stramning, så man udskifter et »sørger for« til et »har pligt til«. Og derudover så fastsætter man minimumsgrænser for de tilbud, som kommunen så giver.

CD's forslag indeholder et retskrav på den hjælp, der er tildelt i et samråd mellem kommunen og egen læge og brugeren. Og det er da min klare opfattelse, at begge forslag har til formål at få den usikkerhed og de vilkårlige forhold, der i øjeblikket hersker på området, ryddet af vejen. For de brede formuleringer, der er i serviceloven på hjemmehjælpsområdet, er jo ikke tænkt som en harmonika, der kan trækkes ud og ind efter kommunernes budgetmæssige situation. Eller sagt på en anden måde: Når kommunekassen er tom, så fortolker man reglerne om hjemmehjælp på en anden måde.

Jeg har som andre ordførere på det sociale område modtaget kopier af de breve, som er blevet sendt til de mennesker, som nu ikke længere får deres hjemmehjælp, til de mennesker, der har fået den frataget. Og det har jo været skrivelser, der er sendt ud generelt. Der har jo ikke ligget en vurdering af den enkeltes mulighed for selv at klare de opgaver, som kommunen nu ikke længere varetager.

Det mener vi fra CD's side ligger uden for lovens rammer, og derfor afventer vi da også med interesse afgørelsen af den sag, som Ældre

Sagen har rejst, for den drejer sig jo netop præcis om det forhold. Det er min forventning, at man får at vide, at det har ikke været lovmedholdeligt, det der er sket dér.

Men de problemer, der er i forbindelse med kommunernes administration af hjemmehjælpsområdet, har stået på i flere måneder og er således ikke ukendt hverken for Folketinget eller for ministeren. Ministeren har så skrevet hyrdebrev til kommunerne, ministeren har været i samråd flere gange, ligesom der har været stillet adskillige spørgsmål om den dårlige forvaltning af hjælpen til de gamle.

Men et gennemgående træk i debatten har været, at man fra kommunernes side har argumenteret ud fra en forventning om eller en visshed om, at alle uanset helbred i dag får hjemmehjælp, fra de er fyldt 67 år sådan glat hen. Og sådan er det jo da langt fra, for som det ser ud i dag, opfylder man jo ikke de behov, der er.

Der er problemer med antallet af timer, der er tildelt. Der er problemer med stabiliteten, hjælpen udebliver. Der er problemer, når ældre udskrives fra sygehus, så er hjemmeplejen stadig væk ikke parat til at tage over, og det synes vi i CD er klart utilfredsstillende.

Så kan man jo spørge sig selv: Hvis er så ansvaret? Jeg er udmærket klar over, at vi har et decentralt system herhjemme, og at det jo kommer meget an på, hvilken talerstol man taler fra. Taler man ud fra en kommunes synspunkt, så synes man vel, at det er helt o.k. Taler man herindefra, kan man godt nogle gange blive magtesløs over, at tingene ikke fungerer, som det er aftalt. Det er jo det, der er problemet.

Men jeg mener, at det i sidste ende altså også er ministerens ansvar, og jeg har lyttet meget godt også i de forskellige samråd, der har været, og haft en opfattelse af, at ministeren ville gå ind og rette på forholdene, hvis det viste sig, at der var uhensigtsmæssigheder i det, men det løfte har jeg ikke hørt gentaget på et senere tidspunkt. Det samråd fandt sted allerede den 22. oktober.

Men CD kan selvfølgelig støtte både CD's og SF's forslag til en stramning af loven.

Anders Samuelsen (RV):

Disse forslag, som her behandles, er som bekendt affødt af den senere tids debat i pressen om kommunernes nedskæringer på hjemmehjælpen, en debat, som for alvor har bragt sine egne i kog, og indledningsvis må jeg sige, at Det Radikale Venstre mener, at det er på tide, at

der bliver slået en anelse koldt vand i blodet i den her sag.

Hele diskussionen om hjemmehjælp er kørt op på et niveau, hvor vi ikke mener at den hører hjemme. Der er pisket en stemning op ved at hive enkeltsager frem, og pludselig får man det indtryk, at samtlige kommuner i landet er ved at afskaffe hjemmehjælpen, og det er jo langt fra tilfældet.

Det mest bizarre ved det hele er, at der faktisk er sket meget på hjemmehjælpsområdet det sidste år. Vi har så sent som i sommer givet klagerådene en aktiv rolle i forbindelse med afgørelser om hjemmehjælp. Man kunne godt stille sig selv det spørgsmål lige netop i de her dage om, hvorvidt det var en rigtig afgørelse truffet her i Folketinget.

Socialministeren har sendt et hyrdebrev til alle kommuner, der indskærper de eksisterende regler omkring hjemmehjælpen, og kommunerne er blevet pålagt at fastsætte kvalitetsstandarder for hjemmehjælpen. Jeg synes på den baggrund, at det er meget overilet at ændre servicelovens regler så radikalt, som der lægges op til i SF's udspil, uden at vi har set effekterne af de seneste tiltag. Det virker lidt som en hovedløs gerning, og det vil Det Radikale Venstre ikke medvirke til.

Det kan forekomme paradoksalt, at vi, inden vi overhovedet har set, om det system, som vi i meget bred enighed har vedtaget, overhovedet fungerer, så vil gå ind og ændre på det.

Og så til SF's konkrete forslag. I Det Radikale Venstre har vi flere betænkeligheder ved at lægge op til de ændringer, som SF her foreslår. For det første synes SF helt at have glemt, at der er noget, der hedder kommunalt selvstyre, et princip, som vi holder meget af i Det Radikale Venstre. En vedtagelse af SF's forslag ville betyde en ophævelse af kommunernes kompetence til at bestemme deres eget serviceniveau, og det vil i realiteten betyde en væsentlig indskrænkning af det kommunale selvstyre.

I Det Radikale Venstre vil vi ikke være med til at ophæve det kommunale selvstyre, alene fordi der er enkelte brodne kar blandt kommunerne, der ikke kan forstå et vink med en vognstang. Jeg forventer, at disse kommuner senest vil ændre praksis, når der begynder at komme afgørelser fra ankemyndighederne, som går dem imod.

For det andet lægger dette forslag op til en udvidelse af det, man i dag vil forstå ved hjemmehjælp. En sådan udvidelse af hjemmehjæl-

pen vil betyde væsentlige merudgifter, og i lyset af det stigende antal ældre, som vil komme inden for de næste år, er det ikke ligefrem udvidelser af området, der er behov for, hvis vi skal kunne sikre en høj kvalitet på de grundlæggende velfærdsydelser, og det mener vi er utrolig centralt fra Det Radikale Venstres side. Hvis vi følger forslaget, får vi discount over hele linjen, hvilket vi i Det Radikale Venstre ikke vil acceptere.

For det tredje mener Det Radikale Venstre faktisk, at de eksisterende regler er tilstrækkelige til at sikre, at de personer, der har behov for hjælp, også får hjælp. Især har vi store forventninger til de kvalitetsstandarder, som kommunerne nu har pligt til at lave. Det vil være et nyttigt instrument til at synliggøre niveauet for hjemmehjælp i den enkelte kommune, og det vil bidrage til, at der vil blive truffet mere ensartede afgørelser.

I Det Radikale Venstre er vi heller ikke særlig begejstrede for CD's forslag. En vedtagelse af dette forslag vil i lighed med SF's forslag i realiteten betyde afskaffelse af det kommunale selvstyre på et af de væsentligste kommunale ansvarsområder, nemlig ældreområdet. En væsentlig del af det kommunale selvstyre er jo netop, at den enkelte kommune selv kan bestemme serviceniveauet i deres område. Hvis man indfører det, CD her foreslår, vil man fratage kommunerne denne kompetence.

En anden del af CD's forslag drejer sig om indførelsen af en ny procedure for fastsættelse af behovet til hjemmehjælp. Her forestiller CD sig en model, hvor ansøgerens egen læge skal inddrages i vurderingen af behovet for tilkendelse af hjælp. Den model er vi heller ikke vilde med i Det Radikale Venstre.

For det første, fordi det rent forvaltningsmæssigt er meget uheldigt at give praktiserende læger kompetence til at tilkende hjælp, når de ikke har det økonomiske ansvar for finansieringen. Dette vil i sig selv indebære en risiko for, at udgifterne til hjemmehjælp vil eksplodere.

For det andet er modellen uheldig, fordi lægen alt andet lige vil lægge størst vægt på de helbredsmæssige forhold, og der er derfor en stor fare for, at der ikke foretages en helhedsvurdering, som ifølge serviceloven skal være baggrunden for tilkendelsen af hjemmehjælp.

Samtidig kan det som personlig læge være svært at sætte sig ud over den loyalitet, man måtte have over for egne patienter.

Og sidst, men ikke mindst, mener jeg ikke, at denne model kan sikre en ensartet sagsbehandling, fordi den enkelte læge af gode grunde ikke har samme kendskab til andre lignende sager. Dermed er der en stor risiko for, at ens sager i samme kommune ikke får samme behandling. Resultatet vil blive en væsentlig forringelse af retssikkerheden på hjemmehjælpsområdet.

Så alt i alt må jeg meddele, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte nogen af forslagene.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil godt spørge den radikale ordfører: Hvis det problem, som vi alle nu kredser om og konstaterer er til stede, kun drejer sig om, at der er nogle brodne kar blandt nogle kommuner, er der så ikke basis for et regulært indgreb her og nu over for de kommuner?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nu har jeg lyttet mig til, at der også har været andre ordførere, der har hæftet sig meget ved det kommunale selvstyre.

Den radikale ordfører gjorde meget ud af at sige, at hvis man gennemførte de her forslag, ville man simpelt hen helt fratage kommunerne kompetencen til at fastlægge niveauet for serviceydelser ude i kommunerne.

Altså, som jeg læser forslagene, så er det, det drejer sig om, pkt. 1, at man giver et retskrav på hjemmehjælp, og pkt. 2, at man præciserer, hvad det er, hjemmehjælpen skal bestå af. Så det er jo ikke niveauet, man går ind og blander sig i.

Men hvis Det Radikale Venstre virkelig er så bekymret for det kommunale selvstyre og kommunernes kompetence til at fastlægge niveauet for serviceydelserne, er det så samtidig Det Radikale Venstres opfattelse, at man helt burde afskaffe loven? For at man overhovedet pålægge kommunerne, at de skal tilbyde hjemmehjælp, er da et indgreb i kommunernes selvstyre. Sådan hørte jeg Det Radikale Venstres ordfører. Jeg vil godt høre, om det virkelig er sådan, man skal forstå det.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Først til fru Jette Gottlieb: Jeg vil godt sige, at når jeg omtaler enkelte brodne kar, så er det ud fra den faktiske tilstand, vi har i øjeblikket. Vi har ikke nogen afgørelser, som vi kan forholde

os til, konkrete afgørelser, som kan belyse, hvorvidt det har det omfang, som det tilsyneladende har ifølge medierne og ifølge bl.a. SF.

Så jeg synes, at det er rimeligt, at vi afventer nogle konkrete afgørelser, inden man sådan kaster sig ud i at ændre en lovgivning, som der var en meget bred opbakning omkring.

Det kommunale selvstyre. Til det vil jeg sige, at i Det Radikale Venstre går vi meget ind for rammestyring og derudfra for kommunalt selvstyre. Altså: Vi sætter nogle rammer fra Folketingets side. Det har vi gjort i den lovgivning, som vi har i dag. Der fastslås i loven, at man skal tilkendes hjælp, hvis man fysisk, psykisk eller af andre specielle årsager eller af sociale årsager i øvrigt har behov for hjælp. Det er rammerne, og jeg synes, at inden for de rammer skal der være mulighed for, at man vælger at gøre det på forskellige måder fra kommune til kommune. Og derfor er det, at vi lægger så stor vægt på det kommunale selvstyre og ikke ønsker en fuldstændig centralisering af området.

Jeg kan heller ikke forestille mig, at man i de øvrige partier i Folketinget har den indstilling, at vi skal lægge det hele ind på centralt hold. Hvilken grad af sikkerhed skulle det give for, at man fik den rette hjælp?

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten vil godt tilslutte sig intentionerne både i SF's lovpræcisering og også i CD's beslutningsforslag om at indføre retskrav om hjemmehjælp.

Det groteske i situationen er jo, at det her retskrav allerede burde fremgå af loven. De fleste tror også, det fremgår. Men vi må konstatere, at kommunerne i deres opfindsomme spareiver har valgt at se stort på lovens ånd. Og ikke bare det. Visse kommuner har taget risikoen og vovet at bryde loven og deres sociale ansvar over for de svageste. Det er intet mindre end uanstændigt.

I Hjørring og i Ringsted, i Holstebro og på Østerbro, for at nævne nogle steder, har man med et snuptag frataget flere hundrede ældre deres hidtidige hjemmehjælp. Man har sagt, at hvis de var i stand til at løfte telefonrøret selv, så kunne de også bestille hjemmeservice, som de så vel at mærke selv skulle betale, eller de kunne få børn eller naboer til at hjælpe sig.

Man har sorteret alle dem fra, som er i stand til at klare personlig hygiejne og nægtet dem rengøringshjælp.

I Enhedslisten mener vi ikke, det er ekstravagance og luksus at give hjemmehjælp til indkøb til en 93-årig dårligt gående dame. Det, det handler om, er jo dybest set den ældres værdighed og viden om, at man får hjælp uden diskussion og uden bureaukratiske grænsedragninger, når man ikke mere selv kan.

Der skal ikke sjakres med de ældres behov for pleje og omsorg. Derfor er det vigtigt, at der er fastsat regler i loven, der klart præciserer, hvilken type hjemmehjælp man har ret til.

CD's forslag om, at behovet fastsættes af kommunen, den enkelte person og dennes egen læge og specielt, at man genvurderer behovet en gang årligt, kan vi godt tilslutte os.

SF's og CD's forslag er udtryk for, at tingene i praksis ikke fungerer ordentligt i visse kommuner i hvert fald. Og vi kan som sagt tilslutte os intentionerne i begge forslag.

Vi har grund til at være utålmodige, og det er derfor, vi tilslutter os. I denne her situation er der god grund til at være utålmodig. At sætte liden til ankesystemet er en sej proces. Og når ministeren henholder sig til det, ja, så dømmer hun samtidig den ældre til at føre en trættende klagesag i måske halvdelen af resten af sit liv. Det kan vi ikke være bekendt. Utålmodighed er på sin plads i denne her situation, og derfor kan vi som sagt tilslutte os, at der bliver stillet forslag nu, også for at lægge et pres på regeringen, så der rent faktisk sker noget.

Til gengæld vil vi klart og entydigt advare mod de tanker, som bl.a. er rejst af socialministeren og også af SF, tanker om, at de såkaldt velstillede pensionister selv skal betale for hjælpen. Det lyder jo enkelt og besnærende. Hvorfor skal den rige frue i Rungsted med villa i flere etager osv. have hjemmehjælp betalt af skatteborgerne? I virkelighedens verden er det et marginalt problem, der tales om her. Det drejer sig om promiller. Langt den overvejende del af de mennesker, som får tildelt hjemmehjælp, er handicappede eller pensionister med små midler og begrænsede bevægelsesmuligheder.

Erfaringerne viser, at administrationen af, hvem der tjener for meget og for lidt, æder indtægterne ved at lave brugerbetaling, og desværre er det sådan med indtægtsgrænser, at de har det med at flytte sig, så brugerbetalingen langsomt og sikkert bevæger sig ned mod det, som drejer sig om de almindelige indtægter. Og så får vi et samfund, hvor folk skal bede om hjælp med hatten i hånden og må acceptere

arrogante kommunale sagsbehandlerses snagen i deres private økonomi og forbrug.

Den megen tale om, at kommunerne tvinges til at skære ned på tilbudene til de allersvageste, fordi de skal servicere den velstillede middelklasse, er den rene demagogi. Dér, hvor standarden for velfærd holdes i hævd, er på de områder, hvor alle borgere kan se fordelene. Det har vi eksempler på i skolerne, i sygehusvæsenet osv., og dér, hvor nedskæringerne er ubønhørlige, er dér, hvor de allersvageste befinder sig, dem, der ikke magter at protestere, hvis situationen adskiller sig fra det almindelige.

Vi har bistandsmodtagere, hjemløse, psykisk syge osv., og hvis vi gjorde gratis hjemmehjælp til en foranstaltning forbeholdt de allersvageste, som andre pænt må betale for, ja, så varede det jo ikke længe, før bedsteborgeren melder sig med sin misundelse og mistænkeliggørelse: Er det nu rimeligt, at fru Jensen skal have hjælp til at få vasket tøj? Hun kunne da bare have sparet op til pensionen ligesom os andre!

Jeg vil gerne advare alle, der ser brugerbetaling som en let løsning på de store økonomiske udgifter, der ganske rigtigt er forbundet med en ordentlig ældrepolitik. Jeg vil gerne advare mod, at det bliver et forslag til løsning. Det er et skråplan, og det er dødsstødet for den solidariske velfærdsmodel.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Jette Gottlieb, om hun ikke kan medgive, at det kan virke absurd, hvis man i en lovgivning bredt vedtaget af Folketinget, hvis man sådan sætter det lidt på spidsen, faktisk indfører helt op til 6-7 ankeniveauer for at sikre, at det ikke bevæger sig ud på et skråplan, og så inden man overhovedet er begyndt at få afgørelser at forholde sig til, ønsker man at ændre og gribe ind. Virker det ikke absurd?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, det gør det. Et ankesystem bør være meget enkelt, og det bør være hurtigt virkende.

Men jeg synes ikke, det er hurtigt virkende. Denne her sag har været rejst allerede før de sidste kommuneforhandlinger, og den har været rejst meget effektivt og aktivt siden oktober, og der er gået mange måneder. Jeg mener, at vi er i tidsnød i sådan en sag her og derfor må handle hurtigt.

Så kan man stille krav om, at ankesystemet fungerer hurtigere. Jeg mener også, at man er nødt til at bruge ankesystemet i en lang række tilfælde.

Der er bare nogle fuldstændig konkrete eksempler på direkte brud på den lov, som der er et tydeligt flertal for formuleringerne i her i Folketinget, og de brud bør man kunne forholde sig til her og nu.

Tom Behnke (FP):

Vi har også i Fremskridtspartiet med bekymring set udviklingen inden for hjemmehjælpen, specielt udviklingen i nogle af landets kommuner. For vel er der nogle kommuner, der opfører sig pænt og ordentligt, hvor der ikke er nogen problemer, men der er sandelig også kommuner, hvor der er problemer.

Der er kommuner, hvor man tydeligt kan se, at det er rene budgetovervejelser, der gør, at man over en kam skærer ned på hjemmehjælpen, hvor man fjerner elementer af hjemmehjælpen for alle, og det er selvfølgelig ikke hensigtsmæssigt. Hvis man så i det mindste havde lavet en reel visitering og ved den reelle visitering havde fundet ud af, at der var nogle, der fik for meget, ja, så ville der ikke have været en eneste, der havde noget imod, at man justerede i hjemmehjælpen for de pågældende, men det er jo ikke tilfældet. Tilfældet er, at man skærer ned over en kam.

Det kan jo ikke lade sig gøre, samtidig med at vi ved, at der bliver flere og flere ældre, og at de ældre bliver ældre og ældre. Behovene bliver større, og det harmonerer ikke med, at nogle kommuner skærer så hårdt ned, som tilfældet er.

Vi kæmpede i Fremskridtspartiet i mange år for, at også de, der får hjemmehjælp, og som er over 67 år, skulle have en reel klagemulighed for hjemmehjælpsmodtagelsen. Det var regeringen imod, men heldigvis fik vi det gennemført alligevel, og i dag er det en realitet. Det, der jo er spændende at se, er, at hvor regeringen tidligere var imod, at de ældre skulle have en reel klagemulighed, så kan vi høre ordførerne i dag stå og lovprise, at den ordning er blevet gennemført. Det er jo rart at se, at man på den måde kan blive klogere.

Vi har i Fremskridtspartiet tidligere foreslået, at der skal være et egentligt retskrav på at modtage hjemmehjælp. Når kommunerne efter lovgivningen har en pligt til at tilbyde hjemmehjælp, så må det også være sådan, at modtage-

ren har et retskrav på at få hjemmehjælpen stillet til rådighed, naturligvis efter at kommunerne har foretaget en grundig visitering og har fundet ud af, hvor meget hjemmehjælp der er behov for, og hvad niveauet skal være.

Derefter må det så også være således, at hjemmehjælpsmodtageren har et retskrav på at få den hjemmehjælp, der er blevet tildelt. Det skal ikke være således, at når kommunerne helt chokerede hvert år i maj måned opdager, at det jo pludselig bliver sommerferie, og det havde man slet ikke taget højde for, så er der flere ældre, der må undvære hjemmehjælp i op til flere uger i de værste tilfælde.

I de situationer bør hjemmehjælpsmodtagerne have et klart retskrav på, at hvis ikke kommunen kan levere ydelsen, så kan man hente ydelsen andetsteds, og så betaler kommunen for det. Har kommunen en pligt, må borgeren også have et retskrav.

Vi kan nu med tilfredshed se, at der er andre partier, der følger vores forslag op og fremsætter forslag her i Folketinget, og det er jo rart at se. Det er jo ikke vigtigt, hvem der får noget vedtaget. Det, der er vigtigt, er, at tingene bliver vedtaget.

De to forslag, der er fremsat her, og som i dag er til første behandling, er to knaldgode forslag, som har Fremskridtspartiets fulde støtte – både forslaget fra CD om at indføre et retskrav og også forslaget fra SF om at få præciseret indholdet af hjemmehjælpen.

Det er jo præcis på de to punkter, vi i dag ser problemerne. Uanset hvor flot man så i øvrigt har lavet systemet med den sidste justering, er det dér problemerne ligger. Hjemmehjælpsmodtagerne har ikke noget retskrav på at få hjemmehjælpen, selv om de er blevet tilkendt den, og det andet, vi ser, er, at nogle kommuner desværre udhuler indholdet af hjemmehjælpen, og det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende.

Vi kan på ingen måder se, at der her er tale om centralisering overhovedet. Det, der sker, er, at det præciseres, hvad der er borgernes retskrav, og det præciseres, hvad indholdet skal være af den hjælp, man skal have, når kommunerne har visiteret én til at modtage den. Så vi har ingen problemer med de her forslag, tværtimod. Det er to rigtig gode forslag, som har Fremskridtspartiets fulde støtte.

Tove Videbæk (KRF):

Der har den seneste tid været megen uro på baggrund af nedskæring på hjemmehjælp-

sområdet, og det er konstateret, at omkring et halvt hundrede kommuner har skåret ned på hjemmehjælpen.

Vi ved, at de fleste kommuner gør et godt stykke arbejde, og der er mange solstrålehistorier, som bare aldrig når ud i pressen, men det er bl.a. på grund af de 15-20 pct. af kommunerne, der gør det alt for ringe vedrørende hjemmehjælp, at vi nu står med disse to forslag til ændring af praksis på hjemmehjælpsområdet.

Fra Kommunernes Landsforening har vi fået en kommentar om, at man vil fastholde en dansk model med en lokal helhedsorienteret og individuel vurdering af den enkelte klients situation og behov for hjælp.

Dette stemmer dog ikke rigtig overens med de eksempler, vi har kunnet følge i pressen for nylig. En kørestolsbruger i Skive er blevet frataget hjælp til tøjvask og gulvvask, og for et par dage siden fik 543 hjemmehjælpsmodtagere i Hjørring på samme dag tilsendt brev om, at de får frataget deres praktiske hjemmehjælp. Eksemplerne er blandt de stadig flere, der viser, at nogle kommuner løber fra deres forpligtelser over for de svage i vort samfund.

Vil vi være det bekendt i Danmark? Er det den danske model? Vi skal jo huske, at mange af de svageste ældre, der i dag bor længst muligt i eget hjem, bl.a. gør det, fordi samfundet ikke kan tilbyde tilstrækkelig med sengepladser på sygehuse eller plejehjem. Derfor skal de i deres eget hjem have en behandling, som er så tæt som muligt på den, de ville få på disse institutioner. Det manglede da bare andet.

Jeg er enig i, at det ville være godt i service-lovens § 71 og § 75 a at få en præcisering af, hvad kommunerne skal sørge for med hensyn til hjemmehjælp til ældre medborgere. I bemærkningerne til lovforslag nr. L 166 står der imidlertid, at socialministeren ikke har villet reagere effektivt, og at samme minister har været passiv i denne sag. Dette er jeg nok ikke enig i. Det må jeg tage klart afstand fra.

I bemærkningerne står der ligeledes, at kommunerne har brug for flere penge til hjemmehjælp. Det er jeg heller ikke sikker på at jeg er enig i. Vi hører, at i nogle kommuner bruges mindre end 50 pct. af hjemmehjælpernes arbejdstid på klienterne, mere end 50 pct. bruges altså på andre ting. En opstramning på dette område og en effektivisering må helt klart kunne hjælpe på ressourceforbruget, så der ikke er behov for flere økonomiske midler.

B 80 ser jeg også som et rigtig godt forslag. Det er en god idé med samråd mellem kommune, person og læge. Jeg er dog lidt skeptisk over for, om der er læger nok til at udføre denne ekstra opgave. Der er jo allerede i dag lægemangel, og hvis lægerne yderligere får denne opgave, så bliver der en endnu større mangel.

Men hvilken løsning vi end vælger, så bør socialministeren holde Kommunernes Landsforening i kort snor, så kommunerne garanterer, at hjemmehjælpen kommer til at fungere bedre og loven vil blive overholdt i kommunerne.

Jeg mener faktisk, at den nuværende service-lov allerede indeholder et generelt retskrav om hjemmehjælp, men hvis kommunerne ikke lever op til deres ansvar og dette retskrav, så kan det blive nødvendigt i loven at præcisere dette retskrav tydeligere, som det står i B 80, samt udspecificere i detaljer, ligesom det står i L 166, hvad hjemmehjælp skal omfatte, så der ikke er tvivl om det, eller også må vi til at øremærke en del af kommunernes beløb til hjemmehjælpen.

Et af argumenterne for den kommunale selvforvaltning er jo, at kommunerne kan have forskellige serviceniveauer på forskellige områder, og man siger, at borgerne jo bare kan flytte til en kommune, der imødekommer deres behov. Men ældre, svagelige mennesker kan ikke bare rives op med rode. De bliver typisk boende, hvor de bor, uanset serviceniveau. Derfor er det uværdigt, at visse kommuner dolker deres ældre borgere i ryggen ved at fjerne hjemmehjælpen med et hurtigt snit.

Man siger, at de ældre bare kan klage, hvis de ikke er tilfredse. Men for mange af disse ældre er dette at klage noget meget fremmed, og de fleste gør det ikke.

De ældre har knoklet hele deres liv, mange af dem siden de var store børn, og har bidraget med solide byggesten til vores velfærdssamfund. Skal de nu rammes, fordi velfærden skal slankes? Jeg mener, det er uanstændigt at prioritere på den måde ud i kommunerne.

1999 er jo FN's ældreår, og netop i år må vi da på en speciel måde kunne vise de ældre, at de ikke er glemt, at de ikke skal være utrygge, men kan være trygge ved, at de får den hjælp, de har brug for, når de har brug for den.

Et samfund karakteriseres ved, hvordan det behandler sine svageste. Jeg synes ærlig talt ikke, at vi gør det godt nok for øjeblikket. Men jeg ser frem til en god og grundig behandling af både L 166 og B 80 i udvalget.

Formanden:

Ordfører for forslagsstillerne til L 166, hr. Villy Søvndal.

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal kommentere nogle enkelte ting fra debatten om forslagene.

Hr. Jørn Pedersen fra Socialdemokratiet efterlyste økonomikonsekvenserne. Det er jo rigtig, at Kommunernes Landsforening havde regnet på det, da de fremlagde de tre modeller: det, der blev kaldt en strammere lovgivning, det, der blev kaldt den svenske model, og det, der blev kaldt brugerbetaling, hvor de så heldigvis efterfølgende har taget afstand fra den svenske model, som ville betyde, at man kappede 80.000 husstande fra de 200.000, der i dag modtager hjemmehjælp.

De beregner virkningen af forslaget, hvis man i første omgang skelner mellem ledsagerordningen og de andre dele af vores forslag til forbedringer af den praktiske hjælp, og de vurderer i deres oplæg, at det at forbedre den praktiske hjælp vil koste 200-300 mio. kr. Derudover vurderer de i Kommunernes Landsforenings udregning, at det vil koste 675 mio. kr. at indføre en ledsagerordning under de forudsætninger, de lægger ind med hensyn til, hvor mange der vil vælge det, og hvis man ligesom for handicappede under 67 år giver dem 15 timer om måneden.

Jeg hørte i øvrigt med megen interesse, da vi diskuterede forslaget om ledsagerordninger tidligere på dagen, at Socialdemokratiets ordfører, fru Karen J. Klint, gav udtryk for, at også Socialdemokratiet var optaget af at få ledsagerordningen udtrakt til de over 67-årige. Så kanse er vi, når det kommer til stykket, ikke så uenige, ellers havde jeg lidt svært ved at forstå det, fru Karen J. Klint sagde. Jeg hørte det som en åbning for, at også Socialdemokratiet er interesseret i det. Og så er vi vel i virkeligheden ikke så langt fra hinanden, eller er vi?

Hr. Jørn Pedersen karakteriserede det som en centralistisk holdning. Tidligere har jeg argumenteret for, at det her ikke er et centralistisk forslag. Det er et forslag, der fuldt ud respekterer det kommunale selvstyre, men dog ikke hvis det kommunale selvstyre tolkes sådan, at man har ret til i selvstyrets hellige navn at fjerne hjemmehjælpen.

Lad os nu tage den sag, vi alle sammen kender: Vedkommende, der sidder i sin kørestol og er ramt af polio og ikke kan røre sig, fratager

man i Skive Kommune hjemmehjælpen. Der ønsker vi at understrege, at det kommunale selvstyre ikke rækker til at fratage vedkommende hjælpen. Det er klart, at det kan betegnes som en indskrænkning i det kommunale selvstyre. Så tager vi den gerne.

Jeg vil også godt spørge Socialdemokratiet: Kan vi bruge det kommunale selvstyre som undskyldning for at lade være med at leve op til forpligtelserne i sådanne tilfælde som f.eks. fru Bollerup fra Herning, der er uden ben og ikke kan bevæge sig, og som også fik reduceret hjælpen voldsomt?

Det kommunale selvstyre betyder vel, at man kan vælge lokalt at udføre opgaven under skyldig hensyntagen til de lokale forhold, men det er noget ganske andet end at frasige sig en opgave. Det er noget ganske andet.

Så karakteriserer hr. Jørn Pedersen vores forslag meget venligt i øvrigt. Det vil jeg godt kvittere for. Jeg tror, hr. Jørn Pedersen anvendte udtrykket små, men væsentlige ændringer. Det er vi helt enige i.

Så vil jeg sige til fru Else Winther Andersen, som ikke kan genkende debatten fra virkeligheden: Det forstår jeg slet ikke, men det afhænger selvfølgelig af, hvordan vi lader os inspirere af virkeligheden. Nu er det jo sådan, at Folketingets Socialudvalg skal rundt på en tur og besøge et par af dem, man kunne kalde de ekstreme kommuner i den her sammenhæng: kommuner, der har lavet de grove ting, og kommuner, der har opført sig ordentligt. Det tror jeg bliver nyttigt.

Jeg glæder mig meget til, at vi i fællesskab skal diskutere virkeligheden i en af de kommuner, der har skåret meget ned. Og jeg vil spørge, om det også for Venstres vedkommende er inden for rammerne af det lokale selvstyre, hvis man i en kommune fratager hver anden husstand hjemmehjælpen og ikke vil tage rundt og visitere og vurdere behov.

Der er en snæver sammenhæng til en budgetbeslutning i et økonomiudvalg. Er det i øvrigt ikke påfaldende, at samtidig med at et økonomiudvalg holder et møde, hvor man konstaterer, at der mangler 10 mio. kr., eller hvor meget der nu mangler i kommunekassen, så dratter behovet samme dag tilsvarende på hjemmehjælpen? Er det ikke et underligt sammenfald? Jeg ved godt, at der er underlige sammenfald i verden; jeg har f.eks. fødselsdag samme dag som NATO og sådan noget. Så der er den type af helt sære sammenfald. Men er det ikke un-

derligt, at lige præcis den dag, hvor økonomiudvalget beslutter det, falder behovet så dramatisk. Det er da et udtryk for, at man leger kispus med hinanden, hvor vi alle ved, at loven i det her tilfælde ikke overholdes, og det synes jeg ikke man skal levere undskyldninger for.

Så er jeg enig med fru Else Winther Andersen i, at regeringen jo også har et ansvar, ikke i de konkrete sager, men regeringen har selvfølgelig et ansvar for at have lavet nogle meget stramme økonomiske aftaler.

Det er jo det, vi ser virkningen af, og derfor er det så utrolig ærgerligt, at Venstre, som tidligere har villet være med til sammen med SF at vedtage dagsordener i forbindelse med kommunaftalerne, der sørgede for, at der skulle være rum til at løse de her opgaver, da vi diskuterede det sidste år, fuldstændig var faldet til patten i forhold til regeringen, fuldstændig lagde sig fladt ned i forhold til finansministeren og økonomiministerens i regeringen og ikke ville gøre noget som helst.

Må jeg spørge fru Else Winther Andersen: Er det et udtryk for, at Venstre har fortrudt, at man dermed gav regeringen mulighed for at lave de meget stramme økonomiaftaler, og samtidig for den erkendelse, at det gør man aldrig mere? Var det det, der lå i fru Else Winther Andersens omtale af de stramme økonomiske aftaler? Vi er helt enige i, at det ikke er en god idé at lave så stramme aftaler. Er Venstre enig i det?

Så er jeg for så vidt enig i fru Else Winther Andersens udsagn om, at langt de fleste kommuner opfører sig godt. Det er jo derfor, der ikke vil ske dem noget som helst ved, at der stemmes for SF's forslag. Den kommune, der lever op til forpligtelserne på hjemmehjælpen, bliver ikke på et enkelt punkt berørt ved, at der stemmes for SF's lovforslag – ikke på et enkelt punkt.

Det er præcis ligesom straffelovgivningen eller færdselslovgivningen: Hvis man overholder færdselsreglerne, stifter man aldrig bekendtskab med vores lovgivning på det her område. Det gør man, hvis man overtræder dem. Det er præcis det samme, der sker på det her område, og derfor ser jeg meget nødig, at det her står som en generel kritik af kommunerne, og slet ikke som en kritik af de kommuner, der opfører sig ordentligt. Jeg tror oven i købet, jeg havde den dristighed i min indledning meget præcist at sætte navn på de kommuner, jeg ikke mener

har opført sig ordentligt i den her sammenhæng.

Så vil jeg sige omkring udlicitering og valgfrihed, at der jo er mange trosretninger i Danmark og trosfrihed. Man kan for så vidt tro på meget, men hvis man forestiller sig, at der ligger kæmpegevinster i det her, så tror jeg, de fleste, der har bevæget sig ind på området, bliver skuffet. Nogle af de tunge kommunale folk i Venstre – jeg tænker på Amdtsrådsforeningens formand, Kresten Philipsen, jeg tænker på tidligere formand for Kommunernes Landsforening, Evan Jensen – har advaret mod forestillingen om, at der er meget store gevinster. Man kan være tilhænger af det, eller man kan lade være med at være tilhænger af det, det skal jeg ikke blande mig i, men forestillingen om, at det er det, der løser et ressourceproblem, tror jeg ikke på.

Så synes jeg også, der i fru Else Winther Andersens indlæg lå en antydning af, at det var dem, der kritiserede de forhold, der ikke er tilfredsstillende inden for hjemmehjælpen, der var årsag til, at de ældre skulle være angste. Det tror jeg ikke. Jeg tror f.eks. ikke, de ældre er bange for mig – for nu at nævne et eksempel – fordi vi kritiserer, når hjemmehjælpen ikke fungerer godt nok. Jeg tror, de ældre er bange for de kommuner – og det gælder ikke alle kommuner – der er utrolig ufølsomme. Jeg synes, man må være utrolig ufølsom, hvis man fratager hjælpen fra en polioramt, der sidder i en kørestol. Det er sådan min menneskeholdning. Det er ikke mig, de er bange for, når vi diskuterer det her. De er bange for dem, der er årsag til, at hjælpen bliver frataget dem.

Jeg synes, den argumentation minder meget om forholdene i gamle dage, når pesten var brudt ud og en læge kom til byen og meldte det. Så slog man lægen ihjel for ikke at modtage det slemme budskab. Det er en lidt underlig måde, synes jeg, at fordele ansvar på.

Til hr. John Vinther skal jeg sige, at hr. John Vinther jo har erklæret sig enig i kritikken af det, jeg tror blev betegnet som de summariske nedskæringer. De Konservative var bekymrede og for så vidt tiltalt af forslagene. Sådan forstod jeg det. Det skal jeg så vende tilbage til til sidst, for det åbner faktisk for en meget politisk interessant situation i Folketinget.

Jeg har ikke så mange kommentarer til fru Inge Refshauge og fru Yvonne Herløv Andersen, der jo begge støttede forslagene.

Så til hr. Anders Samuelsen, der sagde, at man skulle slå koldt vand i blodet, og at der var pisket en stemning op. Der var pisket en stemning op, underforstået, at det er sådan noget som det, vi er i gang med nu, der pisker en stemning op, som der slet ikke er nogen baggrund for. Var der ikke nogen debat her i Folketinget eller i medierne, var der ingen problemer. Det må jo være konsekvensen af den måde at se verden på. Det er dog fantastisk. Det er dog fantastisk. Der er ikke nogen, hverken i Folketinget eller ældreorganisationerne eller pressen, der har pisket en stemning op.

Når man i en kommune fratager hveranden husstand, der indtil nu har fået hjemmehjælp, hjemmehjælpen, og når man gør det med de billeder, som ingen af os kan lide, men som er en del af det her – mennesker, der ikke kan gå, mennesker, der slæber rundt på en ilflaske for at få luft, bliver bedt om selv at gøre rent – så er det hverken politikerne, ældreorganisationerne eller medierne, der overtræder en etisk grænse. Så er det de mennesker, der tager de her beslutninger. Og det er nu engang en del af et demokrati, at vi diskuterer, hvor grænserne går for, hvad der er rimeligt i offentlig forvaltning, og efter min opfattelse har vi langt, langt, langt overskredet rimeligheden for offentlig forvaltning.

Hr. Anders Samuelsen brugte også økonomiargumentet. Jeg tror næsten, at det er første gang, vi sådan har haft det tydeligt inde i billedet. Jeg synes, det er et udtryk for det, som den tidligere formand for Sammenslutningen af Socialudvalg og tidligere rådmand i Århus gav udtryk for i en artikel i Politiken, nemlig at økonomitænkningen fuldstændig har vundet over enhver anden tænkning.

Jeg synes, det er svært at forklare ældre mennesker, der bliver frataget deres hjemmehjælp, at det her har en samfundsøkonomisk begrundelse, og det er de nødt til at lade sig overbevise af. Jeg synes, det må være fantastisk svært, når man står ude i situationen, lige præcis at anvende det argument.

Så vil jeg runde af med at konkludere nogle få ting. Jeg synes, det har været en interessant debat på den måde, at alle ordførere – alle, hver eneste ordfører – har erkendt, det er utilfredsstillende, og det betegnes som de brodne kar, tror jeg nok.

Så har der i øvrigt, synes jeg, været mange besværgelser for at forsøge at komme uden om at foretage sig noget. Jeg synes, der har været

mange, jeg synes, der har været for mange besværgelser. Jeg synes, der har været for mange formuleringer, som er hentet fra metafysikken, og som ikke hjælper på den situation, vi faktisk står i.

Så har der været et par hellige køer, først økonomien. Er det virkelig sådan, at vi er så fattigt et samfund i Danmark i 1999, at vi er nødt til at skære så dybt, som det sker nogle steder? Er vi det i et land, hvor bilsalget eksplo-derer som aldrig før, i et land, hvor privatfor-bruget når fantastiske højder, i et samfund, hvor 80 pct. af befolkningen aldrig nogen sinde har haft så høj en levestandard?

Man skulle prøve at forestille sig den her situation, da hjemmehjælpen blev indført i 1949. Det var et langt, langt, langt fattigere samfund, og det var et langt fattigere samfund i 1960'erne og 1970'erne.

Det er da en diskussion om prioritering, som det hedder, af de offentlige udgifter og en politisk diskussion af, hvad vi vil, og ikke, synes jeg, en diskussion om en eller anden økonomisk nødvendighed, der tvinger.

Den anden hellige ko er det kommunale selvstyre. Jeg vil ikke sige mere om det, men bare sige, at det kommunale selvstyre for mig – og jeg har siddet i det i 13 år – ikke indbefatter retten til at lade være med at gøre noget.

Så vil jeg runde af med at sige: Jeg tror, vi mødes igen om denne diskussion. Det synes jeg er ærgerligt. Jeg havde håbet, vi kunne runde den af i dag. Jeg tror ikke, de mange undvigemanøvrer løser problemerne, og vi vender med garanti tilbage.

Jeg skal sige tak for støtten til alle, der bar, og det var, så vidt jeg kan se, alle undtagen tre partier: regeringspartierne og partiet Venstre, der i øvrigt for nylig har erklæret sig som den lille mands parti.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det er simpelt hen fantastisk at høre SF's ordfører, hr. Villy Søvnald, der står her og kører den ene enkeltsag af efter den anden og ligesom siger, at det er det, Venstre vil være med til og synes er i orden.

Man skulle ikke tro, at hr. Villy Søvnald havde været i salen, mens jeg holdt min ordførertale, hvor jeg klart sagde, at kommunerne skal overholde loven, og at de skal visitere hvert enkelt tilfælde, og at de ikke skal lave en nedskæ-

ring ved en skjult dagsorden. Det er det, det drejer sig om.

Hvis nu hr. Villy Søvnald forholdt sig til det reelle indhold i det, der blev sagt, i stedet for at tage nogle enkelte eksempler ud og så bruge dem enkeltvis, ligesom det passede bedst, var vi lidt mere ude i et reelt arbejde.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Hvem der blot levede i den lykkelige verden, som hr. Villy Søvnald tilsyneladende lever i, hvor økonomi ingen rolle spiller.

Det, som jeg sagde i mit indlæg, var, at i stedet for at begynde at udvide området for hjemmehjælp og dermed risikere at løbe panden mod en økonomisk mur, som hedder, at vi kun har et vist begrænset antal midler til rådighed, var det måske en idé at satse på kerneområder og sørge for, at der er høj kvalitet på de områder, inden vi ender i den situation, at vi har discount over hele linjen.

Jeg mener heller ikke, at jeg på noget tidspunkt har sagt, at det kommunale selvstyre indbefatter retten til ikke at gøre noget. Jeg har netop understreget, at med udgangspunkt i de rammer, som den overordnede lovgivning sætter, skal man udfylde sine opgaver og har så også et vist spillerum for at udfylde dem.

Så det er ikke, fordi jeg tager let på problemstillingen, overhovedet ikke, men jeg vil stadig væk advare mod, at man farer for overilet frem og ikke udnytter de muligheder, der stadig væk ligger i loven, men venter og ser, hvilke resultater det giver.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Til hr. Anders Samuelson: Det er jo godt, vi får diskuteret det, så vi forstår hinanden.

Jeg sagde, at SF ikke er af den overbevisning, at økonomi ingen rolle spiller. Jeg er meget enig, når fru Marianne Jeldved siger, at SF jo er et økonomisk ansvarligt parti, der normalt altid leverer indtægter i sine forslag. Så dér er jeg meget på linje med økonomiministeren.

Jeg ved ikke, hvordan hr. Anders Samuelson har det, men jeg bliver fantastisk vred, når jeg ser de dér sager. Og jeg tror altså også, det er vigtigt som en del af det politiske liv at kunne blive vred, når man ser nogle sager, der ikke er rimelige, men selvfølgelig også, når man køler af igen, så at give sig til at læse tal og statistikker og det dér lidt mere kedelige – men tillade

sig begge dele, også at blive vred over de sager, der ikke er rimelige. Det er også en del af vores politiske opgave.

Dette er så også et svar til fru Else Winther Andersen: Uanset om man bliver vred over enkelt-sager – det vil jeg stadig tillade mig at blive, når mennesker bliver klemte af et system, for jeg synes, mennesket kommer før systemet; det tror jeg i øvrigt også Venstre har skrevet noget om engang – så synes jeg stadig væk, man skal tillade sig retten til at blive vred, når mennesker bliver klemte og mast af et system, og når alle politikere, når sagen dukker frem, siger: Sådan havde vi ikke ment, og det, der sker i den her sag, vil vi ikke afdække.

Men når virkeligheden er så forskellig, at fru Else Winther Andersen ikke kan genkende virkeligheden, er vi vel nødt til at illustrere virkeligheden, ikke alene med nogle eksempler, men også med nogle konkrete kommuner. Jeg nævnte fem konkrete kommuner i min indledning. Jeg nævnte Viborg, jeg nævnte Skive, jeg nævnte Hjørring, jeg nævnte Indre Østerbro, og så kan jeg ikke huske den sidste.

Men det er jo netop for at få konkret kød og blod på diskussionen. Og dér vil jeg så spørge fru Else Winther Andersen: De her fem kommuner, som alle har reduceret mellem 30 og 50 pct., er det inden for Venstres smertegrænse?

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Ja, som forslagsstiller må jeg sige, at det jo er i nøden, man skal kende sine venner. Og hjælpen kommer i det her tilfælde fra uventet hold, og det vil jeg da sige en varm tak for. Tak til de partier, som har støttet.

Men det, jeg synes man skal undre sig over, er, hvordan vi kunne komme herhen, hvor vi var nødt til at trække det ned i salen. Og spørgsmålet er, om i hvert fald CD's forslag havde ligget på bordet, hvis ministeren havde bragt forholdene i orden. Det mener jeg ikke. Det havde vi så ikke følt os nødsaget til.

Ved forespørgslen i eftermiddags, forespørgsel nr. F 24, var der jo en varm debat om regeringens løfter, blandt andet fra Venstres side, som jo også var medforslagsstiller til en af vedtagelserne ... det hedder ikke dagsordener mere, tror jeg, men jeg vil kalde det for en dagsorden, for det ved jeg, hvad er ...

Anden næstformand (Henning Grove): Forslag til vedtagelse!

Yvonne Herløv Andersen (CD):

... forslag til vedtagelse er det, ja. Tak, hr. formand! Og det svarer ikke ret godt til det, som jeg så hørte i dag, nemlig at det ikke var så nødvendigt med indgreb, fordi man havde en tillid til, at kommunerne nok ville. Det synes jeg ikke er det, vi har set indtil nu.

Og så kan man spørge, hvorfor den debat så er kommet så fredsommeligt af sted. Det må jo være, fordi den forargelse, man så rummede, er blevet brændt af i eftermiddags. Altså, den sociale forargelse, som man havde til rådighed, blev så brugt op.

Så kan man sige, at CD's forslag er, hvad jeg selv vil kalde for den optimale løsning, den for mig smukkeste løsning på et problem, idet den tager hele mennesket og hele menneskets situation og sætter det i fokus for en løsning af de problemer, der kan få dagligdagen til at være besværlig for den enkelte.

Forslagets fremsættelse er, som jeg sagde før, affødt af den usikkerhed, som serviceloven har efterladt. Og jeg mener også, at med hensyn til den meget vide formulering, der i realiteten er i den lov, har det vist sig, at den kan man ikke forvalte ude i kommunerne. Det har så ført til den her attack, først og fremmest på den praktiske hjælp.

Og bag ved det står så spørgsmålet om brugerbetaling, og jeg er overbevist om, at det kommer frem igen i kommuneforhandlingen; det gør det. For kommunerne skal også til at have de forhandlinger i juni måned, og til efteråret ser vi kommunerne lægge budget igen, og det tror jeg kommer til at betyde det samme vedrørende området praktisk hjælp. Så vil man igen bruge de ældre som en buffer i budgetmæssig retning.

Men når vi så har fået taget os sammen til at sige, at så skal praktisk hjælp så ikke være et kommunalt anliggende mere, så er det, jeg bliver så nervøs for, hvad der så bliver det næste. Jeg er meget nervøs for brugerbetaling i det hele taget. Skal vi gøre det, så skal vi tage det bredt, og vi skal diskutere det bredt, både på sundhedsområdet og på socialområdet. Er det dét, vi vil, og hvor langt vil vi gå med det? For jeg har den opfattelse, at vi har en solidarisk skattebetaling, og at det er derover, man betaler for de ydelser, der bliver givet til de ældre.

For det første er der indtægtsgrænser på, hvornår man skal give praktisk hjælp. Eller får vi vedtaget, at det ikke er en kommunal opgave, så er mit spørgsmål: Hvornår begynder vi så at kigge på, hvem der er svage nok til at få hjemmepleje, og hvem der kan klare at betale det selv? Sådan er det jo.

Og ledsageordningen har jo ikke været nogen strålende succes; der er jo mange kommuner, der ikke har fulgt den op. Så det fører mig frem til, hvorfor jeg vil have et retskrav på det, og det er jo, fordi jeg vil være sikker på, at folk får det. Måske skulle jeg bare have nøjedes med at koncentrere mig om hjemmeplejen, for jeg tror, at det er den, der kommer til at stå for skud næste gang. Sådan er det, når man først tager fat i den ene ende, og med den iver, som Kommunernes Landsforening har for at fortsætte på området, da ændrer det mig i hvert fald ikke. Der er ingen tvivl om, at det kommer op her i kommuneforhandlingerne.

Og så er spørgsmålet så: Hvis ansvar er det, og hvor går grænsen for omsorgssvigt? Ansvaret har vi jo valgt at dele herhjemme, men i sidste ende må det være ministerens, og det er derfor, jeg så gerne ville huske ministeren på, at vi havde et samråd den 22. oktober, hvor ministeren tilkendegav, at gik de her ting ikke på plads, så ville ministeren da være med til at gøre kommunerne det forklarligt, at sådan var det, være med til at gå ind og så stramme den lov, så man ikke kunne tage fejl af den. Men måske er det mig, der har taget fejl, men jeg synes, at jeg lyttede ivrigt, for jeg synes, det er et væsentligt spørgsmål.

Jeg synes heller ikke, at det er rart, at man skal bruge ankesystemet til lovgivning. Altså, vi laver med de bedste intentioner en lov, så sender vi den ud, så går der en lang periode, så skal vi til at rette den til, fordi kommunerne ikke lever op til den. Hvorfor tager man ikke initiativ til at sige, at sådan er det, og sådan har man fortolket det derude, og så må vi gøre det? Det kommer til at tage lang tid, for de afgørelser, der ligger nu, de første 50, er jo ikke symptomatiske for de næste 100, og så skal man først til at rette det ind. Hvorfor skal man lade folk komme igennem den dér ankemølle? Hvorfor tager man ikke det initiativ at sige, at det var dét, vi mente med den?

Derfor skal det fra CD's side ses som et forsøg på at få ministeren til at komme med en tilkendegivelse: Hvis det viser sig at være nødvendigt, hvis nu den sag, der er anlagt, går

kommunen imod – hvad jeg håber den gør – vil ministeren så om nødvendigt stramme den her lov? Der var et flertal på det tidspunkt også i Folketinget for at gå ind og klargøre, hvor smertegrænsen går for, hvad man kan tilbyde de ældre. Jeg vil sådan håbe, at ministeren vil give mig et positivt svar.

Jeg forstår, at ministeren ikke sagde noget til mig i indledningen; det skal jeg måske være glad for, det ved jeg ikke, men det kan godt være, fordi det har været usikkert, hvordan det proceduremæssigt skulle foregå i dag. Men jeg vil så inderligt bede om at få et svar på dette: Hvis det viser sig at være nødvendigt, hvis den afgørelse går kommunen imod, og hvis kommunerne ikke retter ind, vil ministeren så gå ind og klargøre ved hjælp af at stramme loven på det her område? Jeg er sikker på, at ministeren sagtens kan finde et flertal.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg beklager, at jeg ikke fik kommenteret CD's forslag ordentligt i første omgang, men ud over de generelle bemærkninger, jeg kom med, som dækkede begge forslag, mener jeg, at man skal passe på med en for stor tyrkeretro til, hvad læger kan. Jeg er selvfølgelig klar over, at det er ud fra den bedste mening, men jeg mener ikke, at en læge overhovedet er egnet til at vurdere, hvilken hjemmehjælp man skal have.

Det lægger også op til, synes jeg, en lidt farlig holdning, der siger, at fordi man er ældre og svagelig, så er der simpelt hen helbredsproblemer. Det tangerer lige det at sygeliggøre det at være ældre. Jeg er helt med på, at det er et forsøg på at finde en ordentlig vej til at holde kommunerne fast på et ordentligt serviceniveau, men jeg tror, det vil være en dårlig idé at blande lægerne ind i det, og jeg tror, vi risikerer, at det kunne blive et mindst lige så eller endnu mere uensartet serviceniveau afhængigt af, hvad det var for en læge, der var med til også at afgøre, hvad det var for en hjemmehjælp, man skulle have. Det er jo en af de svøber, vi kæmper med, det dér meget uensartede niveau også inden for de enkelte kommuner.

Så jeg vil sådan set endnu en gang appellere til, at vi afventer de ankeafgørelser, der er på vej, og jeg mener, at lige meget hvilke forsøg man gør, er det dér, man til syvende og sidst havner. Og jeg mener, det også stadig væk gælder SF's forslag, hvor man kan sige at der sådan set ikke er nogen større retsgaranti for at man får rengøring, egentlig hverken med det ene el-

ler det andet forslag. I den lov, der gælder i dag, står der faktisk, at man skal have hjælp til rengøring, hvis ikke man kan klare sig selv.

Hvis man så siger: Jamen det sker ikke i alle kommuner, så siger jeg: Jamen det er jo netop derfor, vi har en ankeafgørelse. Jeg har sagt tydeligt, at det ikke er tilstrækkeligt, at man kan løfte telefonen selv og ringe til et rengøringsfirma. Det er ikke tilstrækkeligt. Det dækker ikke loven, sådan som den er i dag, og dermed mener jeg også, at hvis det bliver bekræftet i de ankeafgørelser, vi får, jamen så er vi sådan set på stort set samme grund som med de to forslag.

Så jeg synes, vi skal fortsætte vores udmærkede samarbejde med at få det til at fungere, sådan som vi jo i øvrigt var fælles om service-loven, hvor vi også sad og vendte de muligheder for at se, om der var muligheder for at finde andre løsninger, men det måtte vi også opgive dengang, og vi landede derfor på anken, og derfor synes jeg, vi skal se, hvordan den mulighed virker.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget og forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 12. februar 1999, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.29
